

❀ นางน้อม นวลขาว ❀

ประเภทเครื่องจักสาน (จักสานกก)

กระเป๋าจักสานกก

งานจักสาน” เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในสมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน งานจักสานแสดงให้เห็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่สามารถนำเอาวัสดุจากธรรมชาติ เช่น ไม้ไผ่ หวาย กระจูด กก มาสร้างสรรค์เป็นเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น กระจุง ตะกร้า หาบ เป็นต้น นับเป็นหนึ่งในภูมิปัญญาอันล้ำค่าที่แสดงถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของบรรพบุรุษที่ได้สืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้

รองเท้าจักสานกก

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

นางน้อม นวลขาว เกิดและเติบโตที่ตำบลนาหมอม้า อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ จึงได้เห็นวัฒนธรรมการจักสานของชุมชนมาตั้งแต่เด็ก และเนื่องด้วยตำบลนาหมอม้า อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ มีต้นกกอยู่เป็นจำนวนมาก นางน้อมได้เห็นครอบครัวสร้างสรรค์ผลงานกก ทำให้นางน้อมได้ผูกพันกับงานหัตถกรรมจักสานตั้งแต่นั้นมา จึงมีความสนใจและได้ศึกษางานจักสานกมาจากครอบครัว และเมื่อปี พ.ศ. 2522 นางน้อมได้เข้าฝึกอบรมการจักสานกจากอาจารย์ทองดี ทองปลิว ที่ได้สอนเทคนิคการจักสานกในรูปแบบต่าง ๆ ให้แก่นางน้อมเพิ่มเติม

กระเป๋าจักสานกก

นางнімตั้งใจฝึกฝนงานจักสานกกจนมีทักษะความชำนาญและได้นำความรู้ที่ได้ศึกษาจากอาจารย์ทองดี มาพัฒนาผลงานจักสานกกของตนเองให้มีลวดลายที่ร่วมสมัย มีรูปทรงที่หลากหลาย เมื่อนำออกจำหน่ายทำให้ได้รับความสนใจจากผู้คนเป็นจำนวนมาก ทำให้นางнімยึดอาชีพการจักสานกกตั้งแต่นั้นมา

นางнімเป็นผู้มีความรักและความผูกพันกับงานหัตถกรรมจักสานกกมาอย่างยาวนาน ทำให้นางнімหวงแหนในภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นมรดกที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ นางнімจึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะอนุรักษ์กรรมวิธีและขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นเวลากว่า 45 ปีมาแล้ว

กระเป๋าจักสานกก

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะฝีมือเชิงช่าง

การจักสานกก เป็นงานหัตถกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงทักษะฝีมือและความชำนาญของช่าง นางน้อมนับเป็นหนึ่งในบุคคลสำคัญของ ตำบลนาหมอม้า อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ที่ยังคงอนุรักษ์กรรมวิธีการสร้างสรรค์ผลงานในแบบดั้งเดิม และทำด้วยมือในทุกขั้นตอน นางน้อมจะใส่ใจตั้งแต่ขั้นตอนในการเลือกต้นกกเพื่อนำมาสานให้เป็นเครื่องใช้ต่าง ๆ โดยจะคัดเลือกต้นกกที่มีอายุสองเดือน เนื่องจากเป็นต้นกกที่มีความสมบูรณ์ โดยสังเกตจากสีของดอกกก กกอ่อนดอกจะเป็นสีขาวหรือสีเหลือง กกแก่ดอกจะเป็นสีน้ำตาล เมื่อนำมาสร้างสรรค์จะทำให้ผลงานมีความแวววาว ผิวสัมผัสมีความเนียนนุ่ม การจักสานกกของนางน้อมจะเลือกใช้เส้นกกที่มีความยาวเสมอกัน ขั้นตอนของการสานต้องใช้ทักษะและความชำนาญเป็นอย่างมาก โดยนำเส้นกกมาสอดประสานกันอย่างประณีต

กระเป๋าจักสานกก

นางน้อมจะสานกกที่ละเส้นจนเกิดเป็นรูปทรงตามที่ต้องการ ผลงานที่มาจากทักษะฝีมือของนางน้อมจะมีความเรียบร้อย เส้นกกนุ่มเงางาม นอกจากนี้นางน้อมได้มีการย้อมสีเส้นกกให้ผลงานมีความสวยงาม โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ด้วยความรักและความผูกพันในงานหัตถกรรมงานจักสานกก ทำให้นางน้อมยังคงพัฒนาลวดลายให้มีความแปลกใหม่อยู่เสมอ อีกทั้งยังคงสร้างสรรค์ผลงานตามแบบกรรมวิธีโบราณด้วยตนเองในทุกขั้นตอน

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

เอกลักษณ์ผลงานการจักสานกกฝีมือนางน้อม อยู่ที่ความเรียบลื่นของเส้นกกที่สอดประสานกันได้อย่างเป็นระเบียบ มีความนุ่มลื่น รูปแบบผลงานการจักสานกกที่เป็นเอกลักษณ์ของนางน้อม คือ เสื่อลวดลายมัดหมี่ เนื่องจากปัจจุบันการสานเสื่อลวดลายมัดหมี่มีให้พบเห็นได้น้อยลง เพราะลวดลายมัดหมี่ที่นำมาสร้างสรรค์ลงบนเสื่อจะมีขนาดใหญ่และต้องใช้เวลาในการสร้างสรรค์นานนับเดือน และมีความยาก ทำให้ช่างจักสานในปัจจุบันไม่นิยมนำลวดลายมัดหมี่มาสร้างสรรค์ลงบนเสื่อ

เสื่อจักสานกก

เสื่อจักสานกก

นางน้อมจะใส่ใจในทุกขั้นตอนของการสร้างสรรค์ผลงาน โดยจะตรวจสอบคุณภาพของผลงานในทุกชั้น จึงมั่นใจได้ว่าผลงานการจักสานกกที่มาจากฝีมือนางน้อมจะมีคุณภาพเรียบร้อย ผิวสัมผัสนุ่มลื่น และมีอายุการใช้งานที่ยาวนาน ผลงานการสร้างสรรค์ที่นางน้อมมีความภาคภูมิใจมากที่สุด คือ เสื้อลวดลายเมฆลาลอแก้ว ซึ่งเป็นลวดลายที่ได้มีการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ นางน้อมได้นำลวดลายโบราณมาสานลงบนเส้นทำให้ผลงานมีเอกลักษณ์ สะดุดตา และเป็นผลงานที่ได้รับความนิยมจากลูกค้าเป็นจำนวนมาก

กระเป๋าจักสานกก

การถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาผลงาน

นางน้อม ได้เล็งเห็นถึงภูมิปัญญาอันล้ำค่าที่บรรพบุรุษได้ถ่ายทอดมายังลูกหลานในปัจจุบัน นางน้อมจึงมุ่งมั่นตั้งใจที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้การจักสานกกให้แก่ผู้ที่มีความสนใจอย่างไม่หวงวิชา โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ เพื่อร่วมกันสืบสานงานหัตถกรรมการจักสานกกไม่ให้สูญหายไปจากแผ่นดินไทย

ด้านการพัฒนาผลงาน นางน้อมได้มีการพัฒนาผลงานให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น กระเป๋าเป้ เสื้อ ก่องทิชชู เป็นต้น ทำให้ผลงานเป็นที่ชื่นชอบอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้นางน้อมยังคงอนุรักษ์ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานด้วยกรรมวิธีแบบโบราณทั้งหมด เพื่อเป็นการสืบสานงานหัตถกรรมการจักสานกกต่อไป